

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

**SZCZEGÓŁOWE ZASADY OBROTU I ROZLICZEŃ DLA PRAW
MAJĄTKOWYCH DO ŚWIADECTW POCHODZENIA DLA ENERGII
WYPRODUKOWANEJ W ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII**

*Zatwierdzone Uchwałą Zarządu Nr 97/19/10 z dnia 28 maja 2010 r.
wchodzi w życie z dniem 21 czerwca 2010 r.*

Wykaz terminów i skrótów użytych w tekście.

- Członek Giełdy – podmiot posiadający status Członka Giełdy i dopuszczony przez Zarząd Giełdy do działania na RPM w zakresie Praw Majątkowych wynikających ze Świadectw Pochodzenia dla energii elektrycznej wyprodukowanej w Odnawialnych Źródłach Energii,
- Członek Rejestru – podmiot posiadający konto ewidencyjne w Rejestrze,
- DN- Departament Notowań Giełdy,
- Dzień Dostawy – dzień, w którym Prawo Majątkowe zakontraktowane na RPM w Dniu Obrotu i wynikające z niego Świadectwo Pochodzenia, zostanie zarejestrowane na koncie ewidencyjnym w odpowiednim rejestrze,
- Dzień Obrotu – dzień, kiedy odbywa się sesja RPM lub dzień akceptacji transakcji pozasesyjnych,
- Dzień T – dzień zawarcia transakcji,
- Izba Rozliczeniowa – Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. z siedzibą w Warszawie prowadząca izbę rozliczeniową i rozrachunkową, która pełni funkcję giełdowej izby rozrachunkowej, zgodnie z ustawą o obrocie instrumentami finansowymi,
- giełda – Rynek Towarów Giełdowych prowadzony przez Towarową Giełdę Energii S.A. zgodnie z Regulaminem Giełdy,
- Giełda – Towarowa Giełda Energii S.A.,
- niepubliczna strona internetowa – strona internetowa dostępna tylko dla danego Członka Giełdy i dla Giełdy,
- OZE - Odnawialne Źródło Energii,
- Prawo Energetyczne – ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (j.t. Dz. U. z 2006 r. Nr 89; poz. 625; z późn. zm.),
- Prawa Majątkowe – zbywalne i stanowiące towar giełdowy prawa wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w Odnawialnych Źródłach Energii,
- Regulamin Giełdy – Regulamin obrotu Rynku Towarów Giełdowych Towarowej Giełdy Energii S.A.,
- Rejestr – RŚP - Rejestr Świadectw Pochodzenia oraz wynikających z nich Praw Majątkowych prowadzony przez Towarową Giełdę Energii S.A.,
- RDB – wyodrębniony w ramach RDNiB Rynek Dnia Bieżącego, prowadzony przez Giełdę,
- RDN – wyodrębniony w ramach RDNiB Rynek Dnia Następnego, prowadzony przez Giełdę,
- RDNiB – Rynek Dnia Następnego i Bieżącego, prowadzony przez Giełdę,
- RPM – Rynek Praw Majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii elektrycznej wyprodukowanej w Odnawialnych Źródłach Energii oraz do Świadectw Pochodzenia dla energii elektrycznej wyprodukowanej w wysokosprawnej Kogeneracji, prowadzony przez Giełdę,
- RG - Rynek Gazu, prowadzony przez Giełdę,
- RTT– Rynek Terminowy Towarowy, prowadzony przez Giełdę,
- RUE – Rynek Uprawnień do Emisji prowadzony przez Giełdę,
- system informatyczny giełdy – zespół urządzeń i oprogramowania, w szczególności wyspecjalizowany program komputerowy, za pośrednictwem, którego odbywa się obrót na RPM,
- System informatyczny rejestru – system Rejestru Świadectw Pochodzenia służący do prowadzenia rejestru Praw Majątkowych,

- Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń – niniejsze Szczegółowe zasady obrotu i rozliczeń dla Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii elektrycznej wyprodukowanej w Odnawialnych Źródłach Energii,
- Świadectwo Pochodzenia – potwierdzenie wytworzenia energii elektrycznej w Odnawialnym Źródle Energii wydawane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki,
- Tabela zleceń – uporządkowane zestawienie zleceń kupna i sprzedaży,
- TPNR – Transakcja pozasesyjna nierozliczana,
- TPR – Transakcja pozasesyjna rozliczana,
- Transakcja – umowa sprzedaży Praw Majątkowych zawarta między Członkami Giełdy na RPM,
- Transakcja pozasesyjna – umowa sprzedaży Praw Majątkowych zawarta między Członkami Giełdy poza sesją RPM,
- URE - Urząd Regulacji Energetyki,
- Ustawa o Podatku Akcyzowym – ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2009; Nr 3; poz. 11),
- Zlecenie – złożona przez Członka Giełdy oferta kupna lub sprzedaży Praw Majątkowych na RPM.

1. Wstęp.

1.1. Oznaczenie rodzaju Praw Majątkowych.

Prawa Majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii są towarem giełdowym. Prawa Majątkowe są wystawiane na podstawie Świadectw Pochodzenia wydanych przez Prezesa URE zaświadczających, iż energia objęta Świadectwem Pochodzenia została wyprodukowana w OZE.

Prawa Majątkowe powstają z chwilą zapisania Świadectw Pochodzenia na koncie ewidencyjnym podmiotu, któremu przysługują. Ilość Praw Majątkowych odpowiada ilości energii wykazanej w danym Świadectwie Pochodzenia. Prawa Majątkowe są przypisane Świadectwom Pochodzenia, z których wynikają.

Prawa Majątkowe występują w formie zdematerializowanej, w postaci zapisu elektronicznego w systemie ewidencyjnym Rejestru.

Prawa Majątkowe są instrumentem bezterminowym i wygasają w przypadku umorzenia Świadectwa Pochodzenia, z którego wynikają. Umorzenie Świadectwa Pochodzenia może być dokonane w całości albo w części. Umorzenie Świadectwa Pochodzenia powoduje wygaśnięcie wszystkich lub części Praw Majątkowych z niego wynikających. Zakres uprawnień, które mogą być realizowane po umorzeniu Świadectwa Pochodzenia, określają obowiązujące przepisy prawa, w tym Prawa Energetycznego i Ustawy o Podatku Akcyzowym. Zaleca się, aby rozstrzygnięcia problemów związanych z ich realizacją powierzyć wyspecjalizowanym doradcom.

Obrót Prawami Majątkowymi odbywa się na giełdzie w trakcie trwania sesji, jak również po za nią, w formie transakcji pozasesyjnych.

1.2. Termin rozpoczęcia obrotu Prawami Majątkowymi lub sposób jego ustalenia.

Termin rozpoczęcia obrotu Prawami Majątkowymi następuje z chwilą zapisania ich na koncie ewidencyjnym Członka Rejestru, któremu one przysługują.

1.3. Terminy prowadzenia obrotu Prawami Majątkowymi.

Prawa Majątkowe są instrumentem bezterminowym i są notowane od chwili wprowadzenia ich do obrotu do momentu dokonania ich blokady, w związku z zamiarem umorzenia Świadectwa Pochodzenia, z którego wynikają.

2. Zasady obrotu Prawami Majątkowymi

2.1 Warunki, jakie powinni spełniać nabywcy i sprzedawcy Praw Majątkowych.

Nabywcami i sprzedawcami Praw Majątkowych mogą być osoby, będące uczestnikami obrotu na RPM prowadzonym przez Giełdę - Członkowie Giełdy dopuszczeni do działania na RPM zgodnie z Regulaminem Giełdy oraz osoby działające za pośrednictwem Członka Giełdy. Uczestnicy obrotu na RPM muszą być Członkami Rejestru.

2.2 Uprawnienia i obowiązki wynikające z zawierania transakcji, których przedmiotem są Prawa Majątkowe.

Prawa Majątkowe są przedmiotem obrotu na RPM prowadzonym przez Giełdę. Uprawnienia i obowiązki wynikające z zawartych na RPM transakcji ustala się jako należności i zobowiązania poszczególnych Członków Giełdy realizujących transakcje. Członek Giełdy realizujący transakcje sprzedaży jest zobowiązany do dostarczenia odpowiedniej liczby Praw Majątkowych. Członek Giełdy zawierający transakcję sprzedaży na rachunek klienta odpowiada za pokrycie tego zlecenia na koncie klienta w RŚP. Członek Giełdy realizujący transakcje kupna jest zobowiązany do dokonania zapłaty za dostarczoną ilość Praw Majątkowych.

Wykonanie zawartej na giełdzie umowy następuje poprzez rozliczenie pieniężne oraz poprzez zmianę stanu posiadania Praw Majątkowych na koncie ewidencyjnym w Rejestrze na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową w „Szczegółowych zasadach rozliczeń rynków prowadzonych przez TGE S.A.”

2.3 Terminy notowania i wygasania Praw Majątkowych.

Prawa Majątkowe są przedmiotem obrotu na RPM od dnia ich wprowadzenia do obrotu do dnia wystąpienia Członka Rejestru z wnioskiem o dokonanie blokady Praw Majątkowych w związku z zamiarem umorzenia Świadectw Pochodzenia, z których wynikają te prawa. Prawa Majątkowe wygasają z chwilą umorzenia Świadectw Pochodzenia, z których wynikają.

2.4 Realizacja transakcji zawieranych na RPM.

Realizacja transakcji zawartych na RPM następuje poprzez zmianę stanu posiadania Praw Majątkowych na kontach ewidencyjnych w Rejestrze.

2.5 Dopuszczenie i wprowadzenie Praw Majątkowych do obrotu giełdowego.

Dopuszczenie i wprowadzenie Praw Majątkowych do obrotu giełdowego na RPM następuje z chwilą ich zarejestrowania na koncie ewidencyjnym Członka Rejestru, pod warunkiem wcześniejszego uchwalenia przez Zarząd Giełdy Specyfikacji Praw Majątkowych oraz Szczegółowych zasad obrotu i rozliczeń.

2.6 Transakcje giełdowe i terminy składania zleceń na RPM.

Prawo do zawierania transakcji mają wyłącznie Członkowie Giełdy dopuszczeni przez Zarząd Giełdy do działania na RPM, którzy są jednocześnie Członkami Rejestru. Zlecenia na RPM można składać zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”

każdego dnia roboczego w godzinach od 9:30 do 15:00 z zastrzeżeniem pkt.2.7.5. i pkt. 2.8.2.

2.7 Podstawowe zasady obrotu Prawami Majątkowymi na sesji RPM w systemie kursu jednolitego i w systemie notowań ciągłych.

2.7.1 Obrót na RPM.

Obrót na RPM prowadzony jest na instrumencie określonym w specyfikacji (zał. nr 1 i zał. nr 2), w którym Dzień Obrotu jest równy Dniu Dostawy.

2.7.2 Notowanie Praw Majątkowych.

W zależności od terminu wytworzenia energii elektrycznej, określonego w Świadectwie Pochodzenia, Prawa Majątkowe będą notowane odrębnie w dwóch następujących liniach notowań:

a) Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii **w okresie do dnia 28 lutego 2009 r. (włącznie)** - odpowiadają instrumentowi określonemu w Załączniku nr 1.

b) Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii w okresie **od dnia 1 marca 2009 r. (włącznie)** – odpowiadają instrumentowi określonemu w Załączniku nr 2.

W przypadku Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii w okresie, który rozpoczął się przed 1 marca 2009 r. i nie skończył się przed tym dniem, Prawa Majątkowe wynikające z takich świadectw będą notowane łącznie z Prawami Majątkowymi wymienionymi powyżej w lit. a).

Podział notowań Praw Majątkowych zgodnie z powyższą zasadą okresu wytworzenia energii wynika z przepisów Ustawy o Podatku Akcyzowym. Prawa Majątkowe notowane w odrębnych liniach, będą również odrębnie rejestrowane w ramach RŚP.

2.7.3 System notowań.

Prawa Majątkowe są notowane w systemie kursu jednolitego i w systemie notowań ciągłych, wyłącznie przy wykorzystaniu systemu informatycznego giełdy. Na RPM nie obowiązują ograniczenia wahań kursów. Kurs Praw Majątkowych określany jest z dokładnością do 0,01 PLN/MWh.

2.7.4 Godziny notowań.

Notowania odbywają się we wtorek i czwartek – Dni Obrotu (z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy) w godzinach 11:00 – 13:30, o ile Zarząd Giełdy nie postanowi inaczej. Terminy wprowadzania zleceń i notowań na dany rok kalendarzowy określa Zarząd Giełdy w „Kalendarzu składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”. Kalendarz dostępny jest na stronie internetowej Giełdy na 14 dni przed rozpoczęciem roku kalendarzowego.

2.7.5 Harmonogram notowań Praw Majątkowych na RPM.

Notowania Praw Majątkowych na RPM odbywają się wg poniższego harmonogramu:

Godziny	Faza notowań
9:30 na 1 dzień przed Dniem Obrotu	Wprowadzenie aktualnej liczby Praw Majątkowych i aktualnych kwot zabezpieczeń
9:30 w Dniu Obrotu	Wprowadzenie aktualnej liczby Praw Majątkowych i aktualnych kwot zabezpieczeń
Od 9:30 na 1 dzień przed Dniem Obrotu do 11:00 w Dzień Obrotu	I faza przed notowaniami Praw Majątkowych w systemie kursu jednolitego na RPM Przyjmowanie zleceń; zlecenia można usuwać i modyfikować. Zlecenia są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń i stan posiadanych Praw Majątkowych na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową. Zlecenia kupna przekraczające kwotę zabezpieczeń są usuwane. Zlecenia sprzedaży przekraczające liczbę posiadanych Praw Majątkowych są usuwane.
11:00 w Dzień Obrotu	II faza notowań Praw Majątkowych w systemie kursu jednolitego na RPM; określenie kursu jednolitego na RPM Określenie kursów na RPM i podanie wyników notowań na niepublicznej stronie internetowej.
Od 11:01 w Dzień Obrotu do 13:30 w Dzień Obrotu	III faza notowań Praw Majątkowych w systemie notowań ciągłych na RPM Przyjmowanie zleceń; zlecenia można usuwać i modyfikować (także zlecenia z fazy I sesji); zlecenia są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń i stan posiadanych Praw Majątkowych w Rejestrze na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową.
Do 14:30 w Dniu Obrotu	Opublikowanie wyników notowań na publicznej stronie internetowej

2.7.6 Zlecenia

2.7.6.1 Każde zlecenie Członka Giełdy składane na RPM powinno zawierać w szczególności następujące parametry:

- oznaczenie (kod) Prawa Majątkowego danego rodzaju będącego przedmiotem zlecenia,
- rodzaj Prawa Majątkowego będącego przedmiotem zlecenia,
- rodzaj zlecenia (kupno / sprzedaż),
- ilość Praw Majątkowych będących przedmiotem zlecenia sprzedaży lub kupna,
- limit ceny wyrażony w PLN/MWh z dokładnością do jednego grosza lub polecenie wykonania zlecenia bez określania limitu ceny,

- f) termin ważności,
- g) warunki realizacji zlecenia, których szczegółowy opis zawarty jest w Szczegółowych zasadach obrotu i rozliczeń,
- h) oznaczenie Członka Giełdy wystawiającego zlecenie,
- i) datę i godzinę wystawienia zlecenia,
- j) numer zlecenia.

2.7.6.2 Zlecenia wprowadzane do notowań w systemie jednolitym i w systemie notowań ciągłych powinny zawierać warunki realizacji i termin ich ważności. W zależności od warunków i terminu realizacji występują następujące typy zleceń:

- a) Zlecenie dzienne (Rest of day) - zlecenie jest ważne w dniu przekazania na giełdę. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie kursu jednolitego i w fazie notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych.
- b) Zlecenie ważne do końca okresu notowań (Good until expiry) - zlecenie jest ważne do końca notowania instrumentu. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie kursu jednolitego i w fazie notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia przechodzi na kolejną sesję notowania instrumentu.
- c) Zlecenie do dnia (Good until date) - zlecenie jest ważne do daty określonej na etapie składania zlecenia. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie kursu jednolitego i w fazie notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia przechodzi na kolejną sesję notowania instrumentu. Notowanie odbywa się do daty dnia, w którym upływa określony termin.
- d) Zlecenie czasowe (Timed order) - zlecenie jest ważne w dniu przekazania na giełdę do czasu określonego na etapie składania zlecenia. Może być ono składane w dowolnej fazie sesji. Może ono uczestniczyć w fazie kursu jednolitego i w fazie notowań ciągłych. Niezrealizowana część zlecenia w fazie kursu jednolitego przechodzi do fazy notowań ciągłych przy zachowaniu warunku określonego czasu ważności zlecenia.
- e) Zlecenie tylko na aukcję (Call Auction) - zlecenie jest ważne w dniu złożenia na giełdę i może uczestniczyć tylko w fazie kursu jednolitego.
- f) Zlecenie typu zrealizuj i anuluj (Fill and kill) - zlecenie uczestniczy tylko w systemie notowań ciągłych. Jest ono ważne do momentu zawarcia pierwszej transakcji (lub pierwszych transakcji, jeżeli zlecenie jest realizowane w kilku transakcjach jednocześnie), przy czym niezrealizowana część zlecenia traci ważność. Zlecenie może być realizowane w całości, częściowo lub nie zostać zrealizowane w ogóle. Zlecenie to można złożyć bez podania limitu ceny.
- g) Zlecenie typu zrealizuj lub anuluj (Fill or kill) - zlecenie uczestniczy tylko w systemie notowań ciągłych. Jest ono ważne do momentu zawarcia pierwszej transakcji (lub pierwszych transakcji, jeżeli zlecenie jest realizowane w kilku transakcjach jednocześnie), przy czym zlecenie musi być zrealizowane w

całości albo nie zostać zrealizowane w ogóle. Jeżeli układ zleceń nie pozwala na realizację zlecenia w całości, zlecenie traci ważność.

2.7.6.3 Zlecenia typu „Fill and kill” i „Fill or kill” nie są ujęte w tabeli zleceń. Po złożeniu takich typów zlecenia następuje zawarcie transakcji albo są one usuwane.

2.7.6.4 Zlecenie może zawierać dodatkowy warunek aktywacji - funkcję Stop Loss. Za jej pomocą określany jest warunek, przy jakim poziomie kursu Praw Majątkowych pojawi się zlecenie na giełdzie. Aktywacja zlecenia na giełdzie następuje z chwilą spełnienia zadanego warunku.

2.7.6.5 Zlecenia mogą zostać złożone na rynek (zlecenie rynkowe) albo lokalnie (zlecenie lokalne). Zlecenia lokalne nie biorą udziału w notowaniach.

2.7.6.6 Zlecenie lokalne może zostać złożone na rynek przez aktywowanie. Zlecenie rynkowe może stać się zleceniem lokalnym przez zawieszenie. Aktywowanie i zawieszenie zleceń można wykonać podczas prowadzenia notowań na RPM.

2.7.6.7 Składanie zleceń na rynek możliwe jest tylko podczas fazy przed notowaniami w systemie kursu jednolitego oraz podczas prowadzenia notowań na RPM. Poza okresem prowadzenia notowań na RPM Członek Giełdy może złożyć zlecenie lokalne.

2.7.6.8 Tylko zlecenia lokalne nie są sprawdzane pod względem zabezpieczeń.

2.7.6.9 Członkowie Giełdy mogą modyfikować własne zlecenia. Modyfikacji mogą podlegać:

(a) oferowana ilość Praw Majątkowych,

(b) limit ceny.

2.7.6.10 Zlecenia można modyfikować podczas fazy przed notowaniami w systemie kursu jednolitego oraz podczas prowadzenia notowań na RPM. Jeśli podczas modyfikacji zmniejszamy wolumen, nie ulega zmianie czas złożenia zlecenia. W pozostałych przypadkach modyfikacji (zwiększenie wolumenu i zmiana ceny), zlecenie otrzyma nowy czas złożenia.

2.7.6.11 Zlecenie złożone na rynek pozostaje aktywne do czasu zakończenia procesu modyfikacji albo anulowania.

2.7.6.12 W przypadku, gdy notowania na instrumencie są zawieszane, zlecenia nie mogą być modyfikowane.

2.7.6.13 Zlecenie może zostać anulowane przez Członka Giełdy, który złożył to zlecenie, przed upływem terminu ważności zlecenia. Nie mogą być anulowane zlecenia będące przedmiotem zawartych transakcji.

2.7.7 Zasady ustalania kursu, realizacja zleceń i transakcji.

2.7.7.1 Zasady ustalania kursu, realizacja zleceń i transakcji w systemie kursu jednolitego na RPM.

a) Kurs jednolity Praw Majątkowych na RPM określany jest przy zastosowaniu kolejno poniższych zasad:

i) maksymalizacji wolumenu obrotu,

- ii) minimalizacji różnicy między skumulowanym wolumenem Praw Majątkowych w zleceniach sprzedaży i w zleceniach kupna możliwym do zrealizowania po określonym kursie.
- b) Zlecenia na RPM w systemie kursu jednolitego realizowane są zgodnie z poniższymi zasadami:
- i) zlecenia sprzedaży złożone z limitem ceny poniżej kursu Praw Majątkowych będą zrealizowane w całości; żadne zlecenie sprzedaży złożone z limitem ceny powyżej kursu Praw Majątkowych nie zostanie zrealizowane,
  - ii) zlecenia kupna złożone z limitem ceny powyżej kursu Praw Majątkowych będą zrealizowane w całości; żadne zlecenie kupna złożone z limitem ceny poniżej kursu Praw Majątkowych nie zostanie zrealizowane,
  - iii) zlecenia kupna i sprzedaży złożone z limitem ceny równym kursowi Praw Majątkowych mogą zostać zrealizowane częściowo, w całości lub mogą nie zostać zrealizowane.
- O kolejności realizacji zleceń złożonych z limitem ceny równym kursowi Praw Majątkowych decyduje czas przyjęcia zleceń do systemu informatycznego giełdy.
- c) Zlecenia mogą być realizowane częściowo, przy czym każda częściowa transakcja będzie dotyczyć przynajmniej jednego Prawa Majątkowego.
- d) W przypadku braku możliwości jednoznacznego określenia kursu RPM, jest on wyznaczany w sposób następujący:
- i) jeśli istnieje więcej niż jedna cena spełniająca warunki, o których mowa w ppkt. a) oraz gdy różnica pomiędzy skumulowanym wolumenem kupna i skumulowanym wolumenem sprzedaży wynosi zero, wyznaczana jest średnia cena między skrajnymi cenami spełniającymi warunek, o jakim mowa w ppkt. a) ii). Następnie z dopuszczalnych cen wyznaczana jest cena bliższa tej średniej ceny. Jeśli istnieją dwie takie ceny, kurs wyznaczany jest losowo spośród tych cen,
  - ii) jeśli istnieje więcej niż jedna cena spełniająca warunki, o których mowa w ppkt. a) oraz gdy różnica pomiędzy skumulowanym wolumenem kupna i skumulowanym wolumenem sprzedaży ma te same znaki dla każdej ceny, wyznaczany jest taki kurs, który jest bliższy zmiany znaku tej różnicy,
  - iii) jeśli istnieje więcej niż jedna cena spełniająca warunki, o których mowa w ppkt. a) oraz gdy różnica pomiędzy skumulowanym wolumenem kupna a skumulowanym wolumenem sprzedaży ma różne znaki dla każdej ceny, kurs wyznaczany jest losowo z dwóch cen: najwyższej ceny z dodatnią różnicą i najniższej ceny z ujemną różnicą.

2.7.7.2 Zasady ustalania kursu, realizacja zleceń i transakcje w systemie notowań ciągłych na RPM.

- a) Transakcje w systemie notowań ciągłych zawierane są po kursie równym limitowi ceny, jaki został podany w zleceniu wcześniej wprowadzonym, oczekującym w tabeli zleceń na realizację, zgodnie z następującymi zasadami:

- i) w pierwszej kolejności będą realizowane zlecenia o najwyższym limicie ceny w przypadku zleceń kupna i o najniższym limicie ceny w przypadku zleceń sprzedaży,
  - ii) w przypadku zleceń z równymi limitami ceny będą one realizowane według czasu przyjęcia zlecenia (zlecenie przyjęte wcześniej zostanie zrealizowane w pierwszej kolejności).
- b) Zlecenia mogą być realizowane częściowo, przy czym każda częściowa transakcja będzie dotyczyć przynajmniej jednego Prawa Majątkowego.
- 2.7.8 Tryb i terminy udostępnienia do publicznej wiadomości informacji dotyczących kursów Praw Majątkowych na RPM.

Informacje o wolumenie, kursach oraz wartości zawartych transakcji są udostępniane Członkom Giełdy na niepublicznej stronie internetowej, dostępnej tylko dla danego Członka Giełdy i Giełdy.

Niezwłocznie po zakończeniu sesji giełdowej informacje o wolumenie, kursach oraz wartości zawartych transakcji Giełda publikuje na swojej publicznej stronie internetowej.

2.8 Zasady obrotu Prawami Majątkowymi na RPM poprzez zawieranie transakcji pozasesyjnych.

2.8.1 Zasady zawierania transakcji pozasesyjnych

- a) Zlecenia dotyczące transakcji pozasesyjnych wprowadzane są wyłącznie przy użyciu systemu informatycznego giełdy, z zastrzeżeniem ppkt. b).
- b) W przypadku awarii systemu informatycznego giełdy, zlecenia dotyczące transakcji pozasesyjnych, których rozliczenie finansowe nie jest prowadzone przez Giełdę, mogą być składane w inny sposób, niż za pomocą systemu informatycznego giełdy,
  - i) Zgłoszenie i potwierdzenie zlecenia są przyjmowane na formularzu zgłoszenia (Zał. nr 3) przesłanym faksem do Giełdy.
  - ii) Zgłoszenie zlecenia dokonuje strona sprzedająca, strona kupująca przesyła potwierdzenie zgłoszenia.
  - iii) Brak potwierdzenia zlecenia lub niezgodność danych w zgłoszeniu i potwierdzeniu w zakresie stron transakcji, wolumenu lub ceny skutkuje usunięciem zlecenia przez Giełdę.
  - iv) Informacja o wynikach akceptacji zleceń będzie podawana za pomocą systemu informatycznego giełdy.
- c) Zlecenia dotyczące transakcji pozasesyjnych mogą być wprowadzane w poniedziałek i środę – Dni Obrotu dla transakcji pozasesyjnych (z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy), o ile Zarząd Giełdy nie postanowi inaczej. Terminy wprowadzania zleceń i realizacji transakcji pozasesyjnych na dany rok kalendarzowy określa Zarząd Giełdy w „Kalendarzu składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii” określonym w pkt. 2.7.4.
- d) Wprowadzenia zlecenia dotyczącego transakcji pozasesyjnej dokonuje strona sprzedająca Prawa Majątkowe. Potwierdzenia transakcji pozasesyjnej dokonuje strona kupująca Prawa Majątkowe. Giełda dokonuje

weryfikacji wyłącznie wprowadzonych i potwierdzonych transakcji pozasesyjnych. Zlecenia dotyczące transakcji pozasesyjnych niepotwierdzone przez stronę kupującą są usuwane po zakończeniu sesji.

- e) Transakcja pozasesyjna zostaje zawarta, jeżeli co najmniej jeden Członek Giełdy złoży zlecenie sprzedaży i odpowiadające mu zlecenie kupna zawierające takie same parametry, w szczególności cenę oraz ilość, a Giełda potwierdzi zawarcie takiej transakcji.

2.8.2 Harmonogram wprowadzanie zleceń i realizacja transakcji pozasesyjnych

Godziny	Faza notowań
9:30 w Dniu Obrotu	Wprowadzenie aktualnej liczby Praw Majątkowych i aktualnych kwot zabezpieczeń
Od 9:30 w Dniu Obrotu do 13:30 w Dniu Obrotu	I faza przed akceptacją zleceń Wprowadzanie zleceń i potwierdzanie transakcji pozasesyjnych; niepotwierdzone zlecenia można usuwać i modyfikować; zlecenia nie są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń i stan posiadanych Praw Majątkowych w Rejestrze.
Od 13:30 w Dniu Obrotu	II faza akceptacji zleceń Weryfikacja wprowadzonych i potwierdzonych zleceń dotyczących transakcji pozasesyjnych ze względu na stan zabezpieczeń i stan posiadanych Praw Majątkowych w Rejestrze. Akceptacja zleceń. Zlecenia są usuwane, jeżeli strona kupująca nie potwierdziła zlecenia, strona kupująca nie posiada odpowiedniej kwoty zabezpieczenia, lub strona sprzedająca nie posiada odpowiedniej liczby Praw Majątkowych. Zlecenia kupna transakcji pozasesyjnych nierozliczanych przez Giełdę nie są sprawdzane ze względu na stan zabezpieczeń. O kolejności akceptacji zleceń i transakcji pozasesyjnych decyduje czas potwierdzenia transakcji przez kupującego. W pierwszej kolejności będą akceptowane zlecenia i transakcje najwcześniej potwierdzone przez drugą stronę. Zasada kolejności akceptacji dotyczy wszystkich transakcji pozasesyjnych złożonych w danym Dniu Obrotu na Rynku Praw Majątkowych.
14:00 – 15:00 w Dniu Obrotu	Podawanie wyników notowań na niepublicznej stronie internetowej.
Do 14:30 w najbliższym Dniu Obrotu transakcji sesyjnych	Opublikowanie wyników notowań na publicznej stronie internetowej

2.8.3 Zasady ustalania kursu transakcji pozasesyjnej.

Kurs transakcji pozasesyjnej ustalany jest indywidualnie między stronami

transakcji. Kurs Praw Majątkowych określany jest z dokładnością do 0,01 PLN/MWh.

2.8.4 Tryb i terminy udostępnienia kursów do publicznej wiadomości.

Informacje o wolumenie, kursach oraz wartości zawartych transakcji pozasesyjnych są udostępniane Członkom Giełdy będących stroną transakcji na niepublicznej stronie internetowej systemu informatycznego giełdy, określonej przez Giełdę.

2.9 Tryb postępowania w przypadku braku dostatecznej ilości Praw Majątkowych na koncie Członka Rejestru.

2.9.1 Tryb normalny.

Transakcja kupna brakującej ilości Praw Majątkowych w trybie Transakcji pozasesyjnej lub Transakcji na sesji RPM.

2.9.1.3 W przypadku konieczności zawieszenia rozliczenia transakcji z powodu braku dostatecznej ilości Praw Majątkowych Izba Rozliczeniowa niezwłocznie komunikuje się ze stronami transakcji, nie później niż w Dniu - T + 1 do godz. 9:00.

2.9.1.4 W przypadku gdy stroną transakcji zobowiązaną do odkupienia Praw Majątkowych jest dom maklerski, realizuje on zlecenie na rzecz klienta, na rachunek którego dokonał sprzedaży.

2.9.1.5 W przypadku gdy stroną transakcji zobowiązaną do odkupienia Praw Majątkowych jest inny Członek Giełdy niż dom maklerski, realizuje on zlecenie na własny rachunek.

2.9.1.6 Izba Rozliczeniowa na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową w „Szczegółowych zasadach rozliczeń rynków prowadzonych przez TGE S.A.” blokuje środki pieniężne wpłacone przez stronę kupującą na rozliczenie transakcji, które zostało zawieszono.

2.9.1.7 Środki pieniężne, o których mowa w pkt. 2.9.1.6 wykorzystane zostają do rozliczenia transakcji kupna brakującej ilości Praw Majątkowych na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową w „Szczegółowych zasadach rozliczeń rynków prowadzonych przez TGE S.A.”. Strona zobowiązana do odkupienia Praw Majątkowych pokrywa różnicę kursową przy realizacji tej transakcji.

2.9.1.8 Strona zobowiązana do odkupienia brakującej ilości Praw Majątkowych, na bieżąco informuje Giełdę oraz Izbę Rozliczeniową o podjętych działaniach i ich rezultatach.

2.9.1.9 Uzupelnienie brakującej ilości Praw Majątkowych następuje poprzez złożenie zlecenia kupna i zawarcie Transakcji sesyjnej lub zawarcie Transakcji pozasesyjnej rozliczanej w najbliższym terminie przewidywanym w harmonogramie. O złożeniu zlecenia strona zobowiązana niezwłocznie informuje Giełdę oraz Izbę Rozliczeniową oraz przekazuje pisemne potwierdzenie zlecenia złożonego w systemie informatycznym giełdy.

2.9.1.10 Uzupelnienie brakującej ilości Praw Majątkowych powinno nastąpić w trakcie najbliższego Dnia Obrotu.

2.9.2 Tryb dodatkowy.

Transakcja kupna brakującej ilości Praw Majątkowych w trybie dodatkowej Transakcji pozasesyjnej.

- 2.9.2.1 Zarząd Giełdy w porozumieniu z Izbą Rozliczeniową może zezwolić na zawarcie dodatkowej Transakcji pozasesyjnej w celu uzupełnienia brakującej ilości Praw Majątkowych na rachunku Członka Rejestru.
- 2.9.2.2 Dodatkowa Transakcja pozasesyjna zostaje zawarta i rozliczona w trybie TPR, poza ustalonymi w Szczegółowych zasadach obrotu i rozliczeń Dniami Obrotu.
- 2.9.2.3 Zarząd Giełdy w porozumieniu z Izbą Rozliczeniową może zezwolić na zawarcie dodatkowej Transakcji pozasesyjnej na pisemny wniosek podmiotu zobowiązanego do kupna brakującej ilości Praw Majątkowych.
- 2.9.2.4 Wniosek, o którym mowa w pkt.2.9.2.3. powinien zawierać w szczególności:
- a) wolumen transakcji,
  - b) kurs,
  - c) wymienione strony transakcji – sprzedający,
  - d) proponowaną datę zawarcia transakcji.
- 2.9.2.5 Po zawarciu transakcji odkupienia Praw Majątkowych następuje ostateczne rozliczenie transakcji zawieszanej na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową w „Szczegółowych zasadach rozliczeń rynków prowadzonych przez TGE S.A.”.

3. Indeks na Rynku Praw Majątkowych.

Giełda podaje do publicznej wiadomości informacje o indeksach dla transakcji sesyjnych, zawartych na Rynku Praw Majątkowych, których przedmiotem są Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii.

$$OZEX = \sum P_i \times \left(\frac{V_i}{V} \right)$$

gdzie :

OZEX - indeks dla transakcji sesyjnych, których przedmiotem są Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii, której okres produkcji (wskazany w Świadectwie Pochodzenia) rozpoczął się do dnia 28 lutego 2009 r. (włącznie).

i – liczba transakcji sesyjnych w dniu obrotu, których przedmiotem są Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii, której okres produkcji (wskazany w Świadectwie Pochodzenia) rozpoczął się do dnia 28 lutego 2009 r. (włącznie).

P_i – kurs ustalony dla i-tej transakcji,

V_i – wolumen obrotu w i-tej transakcji,

V – łączny wolumen obrotu w transakcjach sesyjnych w dniu obrotu.

Dla transakcji pozasesyjnych, których przedmiotem są Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii, której okres produkcji rozpoczął się do dnia 28 lutego 2009 r. do publicznej wiadomości Giełda podawać będzie kurs: min., max. oraz łączny wolumen i liczbę transakcji pozasesyjnych rozliczanych i nie rozliczanych przez Giełdę.

$$OZEX\_A = \sum P_i \times \left(\frac{V_i}{V} \right)$$

gdzie :

OZEX_A - indeks dla transakcji sesyjnych, których przedmiotem są Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii, której okres produkcji (wskazany w Świadectwie Pochodzenia) rozpoczął się od dnia 1 marca 2009 r. (włącznie).

i – liczba transakcji sesyjnych w dniu obrotu, których przedmiotem są Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii, której okres produkcji (wskazany w Świadectwie Pochodzenia) rozpoczął się od dnia 1 marca 2009 r. (włącznie).

P_i – kurs ustalony dla i-tej transakcji,

V_i – wolumen obrotu w i-tej transakcji,

V – łączny wolumen obrotu w transakcjach sesyjnych w dniu obrotu.

Dla transakcji pozasesyjnych, których przedmiotem są Prawa majątkowe wynikające ze Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii, której okres produkcji rozpoczął się od dnia 1 marca 2009 r. do publicznej wiadomości Giełda podawać będzie kurs: min., max. oraz łączny wolumen i liczbę transakcji pozasesyjnych rozliczanych i nie rozliczanych przez Giełdę.

4. Warunki rozliczania Praw Majątkowych i sposób zabezpieczania zawieranych transakcji

Rozliczenie oraz zabezpieczenie transakcji zawieranych na Rynku Praw Majątkowych odbywa się na zasadach określonych przez Izbę Rozliczeniową w „Szczegółowych zasadach rozliczeń rynków prowadzonych przez TGE S.A.”.

Załącznik nr 1. Specyfikacja instrumentu, którego przedmiotem są Prawa majątkowe dla energii wyprodukowanej w OZE, której okres produkcji rozpoczął się do dnia 28 lutego 2009 r.

Kod	PMOZE
Przedmiot obrotu	Prawo Majątkowe, które powstaje z chwilą wpisania Świadectwa Pochodzenia do Rejestru.
Nominał	1 Prawo Majątkowe odpowiada 1 kWh energii elektrycznej wynikającej ze Świadectwa Pochodzenia wpisanego do Rejestru.
Kurs	Wyrażony jako 1 PLN/MWh z dokładnością do 1 grosza.
Wartość	Iloczyn Kursu i Nominału.
Termin notowania	Okres od dnia wprowadzenia Prawa Majątkowego do obrotu giełdowego do dnia dokonania blokady Praw Majątkowych w związku z zamiarem umorzenia Świadectwa Pochodzenia, z którego wynikają.
Termin przyjmowania zleceń dla transakcji pozasesyjnych	Okres od godz. 9:30 do godz. 13:30 w poniedziałek i środę - zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Data akceptacji zleceń dla transakcji pozasesyjnych	Poniedziałek i środa od godz. 13:30 - zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Termin przyjmowania zleceń dla transakcji sesyjnych	Okres od godz. 9:30 w poniedziałek – do godz. 11:00 we wtorek i od godz. 9:30 w środę do 11:00 w czwartek- zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Termin sesji	Wtorek i czwartek od godziny 11:00 do 13:30 - zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Jednostka notowania	1 Prawo Majątkowe.
Sposób rozliczenia	Zmiana stanu posiadania Praw majątkowych na koncie ewidencyjnym w Rejestrze.

Załącznik nr 2. Specyfikacja instrumentu, którego przedmiotem są Prawa majątkowe dla energii wyprodukowanej w OZE, której okres produkcji rozpoczął się od dnia 1 marca 2009 r.

Kod	PMOZE_A
Przedmiot obrotu	Prawo Majątkowe, które powstaje z chwilą wpisania Świadectwa Pochodzenia do Rejestru.
Nominał	1 Prawo Majątkowe odpowiada 1 kWh energii elektrycznej wynikającej ze Świadectwa Pochodzenia wpisanego do Rejestru.
Kurs	Wyrażony jako 1 PLN/MWh z dokładnością do 1 grosza.
Wartość	Iloczyn Kursu i Nominału
Termin notowania	Okres od dnia wprowadzenia Prawa Majątkowego do obrotu giełdowego do dnia dokonania blokady Praw Majątkowych w związku z zamiarem umorzenia Świadectwa Pochodzenia, z którego wynikają.
Termin przyjmowania zleceń dla transakcji pozasesyjnych	Okres od godz. 9:30 do godz. 13:30 w poniedziałek i środę - zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Data akceptacji zleceń dla transakcji pozasesyjnych	Poniedziałek i środa od godz. 13:30 - zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Termin przyjmowania zleceń dla transakcji sesyjnych	Okres od godz. 9:30 w poniedziałek – do godz. 11:00 we wtorek i w od godz. 9:30 w środę do 11:00 w czwartek zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Termin sesji	Środa i piątek od godziny 11:00 do 13:30 - zgodnie z „Kalendarzem składania zleceń i notowań Praw majątkowych do Świadectw Pochodzenia dla energii wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii”.
Jednostka notowania	1 Prawo Majątkowe
Sposób rozliczenia	Zmiana stanu posiadania Praw Majątkowych na koncie ewidencyjnym w Rejestrze

Załącznik nr 3. Formularz zgłoszenia zlecenia

(miejsce) (data)

Formularz zgłoszenia (potwierdzenia)* zlecenia:

Nazwa wystawiającego dokument:

Kod RŚP wystawiającego dokument:

Strona Sprzedająca

Nazwa Sprzedającego:

Kod RŚP Sprzedającego:

Strona Kupująca

Nazwa Kupującego:

Kod RŚP Kupującego:

Liczba Praw Majątkowych:

Cena:

Podpis maklera:

* niepotrzebne skreślić